

¿Qui té por d'Alemanya?

Pràcticament des de la creació dels dos estats alemanys fa 40 anys, l'Oest n'ha buscat la reunificació amb l'oposició dels russos. Si més no, en teoria. Ara que, de sobte, el tema sembla més real, les reaccions dels aliats occidentals d'Alemanya i de Rússia ja no són tan lògiques. Efectivament, *reunificació* té dos sentits: la consolidació d'uns vincles normals i, fins i tot, més forts entre dues societats, d'un costat, i la fusió de dos estats, de l'altre. El secretari britànic d'Afers Estrangers, Douglas Hurd, té probablement raó quan diu que, de moment, el tema dels dos estats és secundari. Però a la velo-

citat a què es desenvolupen els esdeveniments ningú pot assegurar quant durarà aquest moment.

Com quasi tots els altres, els francesos aproven el projecte d'una vida millor per als alemanys orientals i es commouen amb el drama humà de l'obertura del Mur. El president Mitterrand no s'està de repetir que no hi ha per què tenir por d'una Alemanya democràtica, pacíficament reunificada, mentre un sondeig indica que una majoria de francesos està a favor de la reunificació alemanya.

Això, però, només és la meitat de la història. Els francesos massa joves per

a recordar la segona guerra mundial estan preocupats perquè, ben aviat, poden trobar-se amb un gegant econòmic més poderós encara. En els últims sis mesos, els francesos han pogut conèixer una mostra del tipus de comportament —«o ho prens o ho deixes»— que temen en la lluita d'Alemanya per una taxa d'estalvis, que els francesos volien mantenir, i en l'astúcia alemanya quant al tipus d'interès.

Els francesos temen que el canvi de l'Est faça malbé els seus esforços per fer de la Comunitat Europea alguna cosa més que un simple mercat comú de qualitat superior. Quan el canceller

DOMÈNEC UMBERT

Reunificació té dos sentits: consolidació de vincles i alhora fusió de dos estats.

d'Alemanya Occidental, Helmut Kohl, trucà a Mitterrand per demanar-li d'incloure el tema d'Alemanya Oriental en l'ordre del dia de la cimera de la Comunitat Europea d'Estrasburg, Mitterrand es va espantar i va convidar els seus companys a parlar d'Europa Oriental en un sopar a l'Elisi el 18 de novembre quan s'esperava que proposara un banc europeu per a ajudar els reformadors de l'Est. No volia que a Estrasburg es parlara de res més que no fóra la unió monetària i la proposada carta social.

Els francesos volien aquests temes no solament per ells mateixos, sinó com una forma d'*enfortir* la Comunitat. Pensen que una Comunitat de dimensió política és la millor manera de sumar Alemanya Occidental a l'Europa Occidental i, deixant de banda la neutralitat d'Irlanda, la base més sòlida per a la defensa europea quan els americans es retiren.

Si els britànics tenen dubtes sobre una Alemanya més gran, aquests dubtes estan més enterrats que els dels francesos. Tàcticament, els esdeveniments de l'Europa de l'Est afavoreixen Mrs. Thatcher, a qui desplaça la idea d'una Comunitat Europea reforçada, de manera que la dispersió dels seus membres representa menor perill per a ella. Vol que la Comunitat es concentre en l'ajuda a l'economia de l'Europa de l'Est,

sobretot, creant alguna classe d'estatut associat per a Polònia i Hongria.

Gran Bretanya té, per tot això, noves i pròpies idees sobre Europa que vol dur a terme. Un primer indicatiu de canvi: finalment, s'ha dit als funcionaris més antics de Whitehall que accepten que, quasi amb tota seguretat, l'OTAN no comprarà les modernes armes nuclears de curt abast per les quals tant havia lluitat Mrs. Thatcher. Més clarament, si continuen les reformes a l'Europa de l'Est, Gran Bretanya pot arribar a veure amb menys escepticisme les noves idees sobre la reforma d'Europa. Al llarg de més de 10 anys, s'ha mantingut freda, per exemple, respecte a la cooperació nuclear amb l'altre costat del canal amb França i ha emfasitzat a canvi d'això el reforçament de l'OTAN, tot i que, ben prompte, pot posar-se en dubte la mera existència de l'OTAN.

Els aliats europeu-orientals d'Alemanya són, ara, el centre d'atenció, en part perquè estan a punt de perdre-la quan el president Bush i Gorbtxov es reunesquen a Malta el més vinent. Lluint contra un inevitable fantasma, els portaveus americà i soviètic diuen que aquest encontre no serà una altra Yalta amb unes signes diferents, fent referència a l'encontre de Crimea de 1945, quan Amèrica, Gran Bretanya i Rússia ratificaven la divisió d'Europa després de la guerra.

El ministre soviètic d'Afers Estrangers, Edvard Zeverdnadze, deia al seu homònim francès, aquesta mateixa setmana a Moscou, que han estat els russos els qui «van començar aquesta revolució pacífica». Sense l'actiu suport de Gorbtxov és pràcticament inconcebible que els líders de l'Europa de l'Est hagueren fet el que han fet. Quan Gorbtxov va anar a Berlín, es pensa que hi va dir a l'ara retirat Erich Honecker que Rússia donaria suport a Alemanya Oriental en qualsevol circumstància perquè era un aliat, però que preferiria molt més donar suport a un aliat que es reformara per ell mateix.

Els russos, amb mentalitat reformada, pensen que la «socialdemocratització» de l'Europa Oriental és ara probablement imparabile. A la seua manera, l'han abonada. Efectivament, els russos volen seguretat: els partits comunistes no han de ser humiliats, els països no poden abandonar el pacte de Varsòvia al seu aire, les fronteres només poden canviar-se negociant. Oficialment, els russos encara diuen que hi hauria d'haver dues Alemanyas. Però en àmbits de la política exterior de Moscou, els especialistes han començat a dir que, en cinc o deu anys, no seria impensable algun tipus de reunificació alemanya.

John E. Skully
© Cork Examiner